

Quan arriba el final

Camino pel castell una tarda calorosa cercant un llibre i unes piles. Me sorprenen els canvis de població. A vegades ho llegia en els llibres; ara ho veig en la ciutat on fa anys que treballa. La fesomia humana de la ciutat ha canviat. Mentre passejo, el sol és una moneda de foc. Recordo a llambregades el final del Club de Lectura de la biblioteca d'Alpicat en el qual hem comentat el llibre de Jaume Cabré *Quan arriba la penombra*.

Reconec que m'havia fet una cuirassa davant la lectura d'aquesta obra de Cabré que les lectores del club m'ajuden a calibrar: tots els personatges del volum són malvats. Parlem de collita de violència. Tots són homes; no hi ha dones enlloc. Parlem d'un determinat personatge: es fa dolent, només coneix la

dolenteria, diu una lectora. Què és la maldat? Només ignorància? Només incomprensió dels efectes de les pròpies accions?

Sort que les converses són variades i disteses. Quan el llegeixes quedes imantat per la força de l'escriptura de Cabré. Sents el moviment de les paraules, sents la melodia de les idees, però no empatitzes pas amb els personatges que crea. "L'infant és el pare de l'home", diu una altra lectora. En el volum els contes estan connectats, relacionats entre si. Comença amb un infant maltractat; acaba amb un home vell a qui el fill deixa en una residència. La circularitat del volum és fascinant. T'agafen ganes de rellegir el llibre amb aquestes connexions que no havies atès a primer cop d'ull. La fascinació de llegir, que és profundament soli-

tària, es complementa amb aquesta fascinació d'enraonar sobre el llegir. "Hem creat la literatura per a explicar allò que és inexplicable però no ens n'hem sortit: la literatura parla d'ella mateixa", afirma la lectora movent les mans amb passió. L'art és també un engany: parla d'ell mateix. Tampoc no controla allò que no entenem. El grup escolta fascinat. "L'art és una mentida", afegeix citant un filòsof alemany. "L'art és una invenció que ens acostuma a la il·lusió de les coses del món. Les coses s'esmicolen"; el que hem cregut s'esgruna; passen les il·lusions; passen les creences; corre el sentit de la il·lusió del que sentim, com una rastellera de relats de Jaume Cabré. Els contes de Cabré són il·lusions poderoses, com el refilar de les falcilles, com l'olor de les granges de porcs al capaltard, com les cireres de primeries d'estiu. Al club de lectura hem acabat la temporada: les nostres trobades mensuals venen ritmades per l'obertura de la llum. Evoquem els dies d'hivern, freds i foscos, amb el llum de la biblioteca encès, quan ningú és a la plaça. Evoquem els vespres que van il·luminant el nostre caminar cap a la biblioteca. Enguany han vingut Silvana Vogt, amb el seu Kantiano i, Ramon Solsona, de barba salpebrada. Rebotiga dels novel·listes.

Acabem la trobada amb una magnífic sopar: les lectores son excel·lents cuineres. La dolçor dels pastissos fa oblidar l'amargor de les il·lusions, que s'escorren com l'aigua en dia de pluja.

ELS CONTES DE CABRÉ SÓN IL·LUSIONS PODEROSSES COM EL REFILAR DE LES FALCILLES, COM CIRERES DE PRIMERIES D'ESTIU